

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 650
van **ADELINE BLANCQUAERT**
datum: 12 mei 2021

aan **WOUTER BEKE**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Jeugdhulp - Aanpak minderjarige geradicaliseerden

Radicalisering komt niet enkel bij meerderjarigen, maar ook bij minderjarigen voor. Daar waar meerderjarige geradicaliseerden vaak opgevolgd worden door de justitiehuizen, komen minderjarige geradicaliseerden in aanraking met Jeugdhulp. In de commissie Welzijn van 4 mei 2021 stelde ik een vraag over de aanpak van minderjarige potentiële plegers van een aanslag.

Deze potentiële plegers kunnen teruggekeerde minderjarigen uit IS-gebied zijn. Voor deze doelgroep is een sectoroverschrijdende samenwerking opgezet. Zo werden afspraken gemaakt met de federale Dienst Voogdij, Onderwijs, het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD), Solentra voor traumabegeleiding en de lokale besturen. De minister gaf in zijn antwoord aan de samenwerking en communicatie tussen de actoren in de toekomst nog te willen verbeteren.

Om radicalisering in te schatten, kan gebruikgemaakt worden van tools. Bij deze tools gaat het louter om een inschatting, wat betekent dat er nooit 100% zekerheid bestaat over het risico. Wat betreft de dienstverlening van het agentschap Opgroeien geeft de minister het volgende aan: "de personeelsleden worden middels een projectgroep radicalisering en door interviews voor de regionale aanspreekpunten radicalisering geïnformeerd, ondersteund en betrokken bij het beleid rond radicalisering."

Over de aanpak van minderjarige geradicaliseerden heb ik volgende vragen.

1. Bij hoeveel dossiers inzake radicalisering is Jeugdhulp de afgelopen vijf jaar betrokken geweest? Graag een opsplitsing per jaar. Bij hoeveel van deze dossiers ging het om signalen uit van het werkveld?
2. Hoeveel minderjarigen zijn de afgelopen vijf jaren teruggekeerd uit IS-gebied?
3. Hoe evalueert de minister deze cijfers?
4. Welke initiatieven neemt de minister om de aanpak inzake terugkerende minderjarigen uit IS-gebied verder te optimaliseren?
5. Welke initiatieven neemt de minister nog inzake primaire, secundaire en tertiaire preventie van radicalisering?
6. Is er al een bevraging geweest over de noden van het werkveld inzake radicalisering? Zo niet, acht de minister het nuttig om dit te doen en welke initiatieven neemt hij daartoe?

ANTWOORD

op vraag nr. 650 van 12 mei 2021

van **ADELINE BLANCQUAERT**

1. De aanmeldingen vanuit de jeugdrechtbank waar bij de instroom in de gemeenschapsinstellingen (als verdachte en/of dader) expliciet de verwijzing naar inbreuken inzake radicalisering werd gemaakt zijn zeer beperkt. Vanuit onze gemeenschapsinstellingen betreft dit voor 2020 en 2021 telkens 1 minderjarige.
2. Precieze informatie over het aantal teruggekeerde minderjarigen kunnen wij u niet geven, aangezien wij enkel betrokken worden als er vanuit de federale veiligheidsdiensten of vanuit het parket wordt ingeschat dat jeugdhulp nodig zou kunnen zijn. Tot op vandaag hebben wij weet van 22 kinderen die uit Syrië terugkeerden. Voor 20 van hen ontvingen wij een bericht van OCAD én waren we effectief betrokken om een traject in de jeugdhulp op te starten. Voor de overige 2 kinderen werden we op de hoogte gebracht dat er een terugkeer was, maar besliste het Parket om geen jeugdhulp in te schakelen.
3. Het gaat hier niet over grote aantallen. De cijfers zeggen echter weinig over de inspanningen die gebeuren om de terugkeer van deze kinderen in goede banen te leiden. Elke minderjarige heeft zijn eigen specifieke noden en context. Jeugdhulp zet maximaal in op maatwerk voor elke individuele minderjarige. Dat is zeker ook het geval voor minderjarige terugkeerders uit IS-conflictgebied.

Toch zijn er een aantal gedeelde factoren die invloed hebben op de hulpverlening aan deze minderjarigen:

- Verblijf in oorlogsgebied (trauma)
- Verlies van 1 of beide ouders en broers of zussen (trauma)
- 1 of beide ouders verblijven nog in het buitenland (moeilijke bereikbaarheid ouders)
- Indien de ouders in België zijn, verblijven ze meestal in detentie (moeilijke bereikbaarheid ouders)
- afstamming en identiteit zijn moeilijk vast te stellen (geen identiteits- of verblijfsdocumenten)
- weinig of geen banden met in België verblijvende familie (velen zijn geboren in IS-gebied)
- veelheid aan betrokken instanties buiten de hulpverlening (DJSOC Terro, buitenlandse zaken, OCAD, Dienst Voogdij, Parket en jeugdrechter, hulpverleners, ziekenhuizen, ...)
- verhoogde mediagevoeligheid (risico van stigmatisering)

We moeten m.a.w. binnen de jeugdhulp rekening houden met factoren en partners die eerder ongebruikelijk zijn in andere jeugdhulpsituaties. We zetten daarbij sterk in op sector-overschrijdende samenwerking rond de terugkeer van minderjarigen uit IS-conflictgebied. We maakten o.a. afspraken met de federale Dienst Voogdij, met Onderwijs, OCAD (zie infloflux in draaiboek radicalisering), Solentra (traumabegeleiding), de lokale besturen, ...

Het doel van deze partnerschappen is komen tot een multi-agency approach op maat van de terugkerende minderjaren. We streven naar een gezamenlijke aanpak waarbij de voorbereiding en de effectieve terugkeer naadloos aansluiten op de verdere

begeleiding en opvolging van de terugkeerders. Waarbij elk van deze partners een specifieke rol te spelen heeft. Dit vergt uiteraard veel afstemming en coördinatie.

Ook binnen de jeugdhulp zelf werden de nodige partnerschappen aangegaan. In elke regio werden 'wat als' scenario's opgemaakt waarbij de lokale partners in een jeugdhulpregio afspraken maakten en engagementen aangingen om bij een (nakende) terugkeer heel snel én goed gecoördineerd samen te werken rond deze minderjarigen.

4. We plannen een evaluatie van het draaiboek radicalisering in de jeugdhulp, met inbegrip van de processen aangaande terugkerende minderjarigen uit IS-conflictgebied. Het draaiboek werd 3 jaar geleden opgemaakt; op een moment waarop het fenomeen van de terugkeerders nog relatief nieuw en onbekend was in de jeugdhulp. Ondertussen hebben we 3 jaar ervaring kunnen opdoen en werden een aantal samenwerkingen en procedures verbeterd. Dit moet ons toelaten om het draaiboek kritisch tegen het licht te houden en aan te passen waar nodig. We doen dit in samenwerking met een aantal ervaringsdeskundigen (vb. consultants die al geruime tijd werken in een dossier van teruggekeerde minderjarigen) en met een aantal sleutelfiguren binnen de administratie (projectgroep radicalisering).

Verder blijven we sterk inzetten op partnerschappen met en tussen hulpverleners onderling. We doen dit middels het inrichten van intervisies tussen referentiefiguren die als doel hebben om van elkaar te leren, ervaringen uit te wisselen, in te zoomen op concrete vragen en uitdagingen, en elkaar te helpen in concrete casussen. Op deze intervisies komen ook nieuwe beleidsevoluties aan bod. Referentiefiguren zijn bijvoorbeeld consultants en teamverantwoordelijken die een dossier van een minderjarige terugkeerder opvolgen, regionale aanspreekpunten rond radicalisering en inhoudelijke experts die ad hoc aan de intervisie worden toegevoegd om specifieke items toe te lichten zoals vb. het aanspreekpunt radicalisering binnen Onderwijs, onderzoekers uit de academische wereld, imams, moslimconsultanten in de Gemeenschapsinstellingen, ...

5. Uit de praktijk blijkt dat het ontwikkelingsproces tot radicalisering (en polarisering) snel kan gaan. Het is belangrijk om al bij de eerste signalen gepast te kunnen optreden. Dit kan enkel mits voldoende kennis van wat radicalisering is en een duidelijke visie en beleid. Vanuit de Jeugdhulp willen we de verschillende partners, zowel intern als extern, hierin voldoende ondersteunen en een duidelijke structuur aanreiken met linken naar expertise en aanspreekpunten.

Het draaiboek radicalisering in de jeugdhulp biedt ook hiervoor de nodige handvaten. Het draaiboek kan [hier](#) geraadpleegd worden.

Daarnaast onderschrijven we uiteraard het Vlaamse actieplan inzake radicalisering en werken we hier ook actief aan mee. Het actieplan bevat een aantal actielijnen specifiek voor het agentschap Opgroeien.

6. Een stelselmatige bevraging van het hele werkveld gebeurde tot hiertoe nog niet. Wat we wél doen is het gericht capteren van signalen via de hierboven beschreven intervisies. Dit geeft ons een vrij goed beeld van de noden van hulpverleners die reeds in aanraking kwamen met geradicaliseerde of radicaliserende minderjarigen en terugkeerders uit IS-conflictgebied. En naar aanleiding van de evaluatie van het draaiboek zullen we uiteraard met de belangrijkste stakeholders in gesprek gaan.